

Een playlist vol Nederlandse jazz! Ontdek hoe de 'nederjazz' werd gevormd door artiesten die zich losmaakten van de Amerikaanse jazz.

Krap een eeuw geleden waaide jazzmuziek over van Amerika naar Nederland. Het werd vooral gezien als een dans- en moderage en zeker niet als -echte- muziek, totdat de eerste Amerikaanse jazzartiesten kwamen voordoen hoe het gespeeld moest worden. Na een periode van dans- en showorkesten kwam jazz pas na de oorlog op gang als een serieus te nemen muziekstijl. Wij kozen nummers uit 15 bijzondere jazzalbums van artiesten die zich losweekten van Amerikaanse voorbeelden en zo hun bijdragen leverden aan de vorming van de nederjazz.

Kulembanban Kid Dynamite (afkomstig van het album Kulembanban En Andere Poku-s)

De Surinaamse saxofonist Arthur Parsius, alias Kid Dynamite, kende een legendarische status in de vooroorlogse jazzclubs. Het hiphop-gerelateerde label Top Notch verzamelde zijn spaarzame radio- en plaatopnames. Niet alleen horen we hier een begenadigd saxofonist, maar ook is te horen hoe Parsius zijn Surinaamse achtergrond gebruikt bij improvisaties op kaseko-ritmes en jazzbewerkingen van Surinaamse volksliedjes.

Johnny-s Birthday The Diamond Five (afkomstig van het album Brillant!)

Met in de gelederen drummer John Engels en pianist Cees Slinger is het hardbop-kwartet The Diamond Five een jazzband van internationale allure. Het kwintet opereert vanaf 1957 echter voornamelijk vanuit hun eigen jazzclub Sheherazad in Amsterdam. Brilliant! uit 1964 laat een energieke en feilloos op elkaar ingespeelde band horen.

Driekusman Total Loss Misha Mengelberg (afkomstig van het album Journey: Jazz At The Concertgebouw)

Pianist Misha Mengelberg en zijn trouwe vaste drummer Han Bennink doen op dit album met live-opnames uit 1966 al een voorzichtige stap richting de experimentele muziek, die zij later omarmen met hun Instant Composers Pool (I.C.P.). Saxofonist Piet Noordijk blijft met zijn warme spel trouw aan de bop, wat een spannende wrijving geeft binnen dit kwartet.

Finch Eye - Boy Edgar / Boy-s Big Band (afkomstig van het album Finch Eye)

Nederlands meest prestigieuze jazzprijs werd niet voor niets vernoemd naar de flamboyante bandleider Boy Edgar. Bijna het gehele The Diamond Five maar ook Piet Noordijk keren terug in zijn big band, die in de jaren 60 uit zijn voegen barst van het talent. Rietblazer Willem Breuker en dwarsfluitist Chris Hinze maken er deel van uit, terwijl saxofonist Theo Loevendie de honneurs waarneemt als Edgar het te druk heeft als medicus.

Waddenzee Suite Willem Breuker (afkomstig van het album Music For His Films: Johan van der Keuken 1967-1994)

Rietblazer en componist Willem Breuker (1944-2010) vestigt zijn naam met de schandaalcompositie Litanie Voor De 14e Juni 1966 op het keurige Loosdrechts Jazz Concours. Vanaf 1974 bouwt hij internationaal succes op met zijn Kollektief. De veelal door hen uitgevoerde filmmuziek laat vooral horen dat Breuker een hoogst originele componist was van wat hij zelf bestempelde als ~~Mensenmuziek~~.

Earwax - Association P.C. (afkomstig van het album Earwax)

Hoewel hij bekender is in Duitsland, krijgt Jasper van 't Hof in 2018 de Buma Boy Edgar Prijs uitgereikt voor zijn imposante staat van dienst in ruim 50 jaar Nederlandse jazzmuziek. Zijn carrière begint in de experimentele jazzrockband Association P.C., van drummer Pierre Courbois. Deze groep opereert, vanaf debuutalbum Earwax (1970), met veel succes op Europees niveau.

Candy Clouds (Part 2) - Hans Dulfer and Ritmo Natural (afkomstig van het album Candy Clouds)

Tenorsaxofonist Hans Dulfer is no-nonsensemuzikant, autoverkoper, radiomaker en columnist met een ongezouten mening over (Nederlandse) jazzmuziek. In de jaren 90 gaat hij jazzdance maken en raakt hij onverwacht bekend in Japan. Met het kleurrijke gezelschap Ritmo Natural neemt Dulfer in 1970 het swingende freejazz- en rockalbum Candy Clouds op, vernoemd naar zijn pasgeboren dochter.

In Certain Sessions - Fra Fra Big Band (afkomstig van het album A Tan So)
Welzijnswerker en bassist Vincent Henar begint begin jaren tachtig in een Bijlmers jongerencentrum de Surinaams/Nederlandse groep Fra Fra Sound. Door traditionele Surinaamse stijlen als kaseko, winti en kawina te mengen met modale jazz en bebop ontstaat een heel eigen geluid. Tien jaar later is de groep uitgebreid tot big band, met het rijke A Tan So als eerste wapenfeit.

Centurion - Michiel Borstlap (afkomstig van het album Body Acoustic)

De nog jonge, klassiek getrainde, pianist Michiel Borstlap brengt een bijzondere hommage aan Weather Report. Composities en improvisaties van deze Amerikaanse elektrische jazzrockgroep krijgen akoestische interpretaties die opvallend fris en tegelijk traditioneel aandoen. Borstlap kan dan ook bogen op een sterke bezetting met onder anderen gitarist Jesse van Ruller, trompettist Eric Vloeimans en een gastrol voor drummer Han Bennink.

Lamento - Benjamin Herman (afkomstig van het album Campert: De Tijd Duur één Mens Lang)

Saxofonist Benjamin Herman verbindt stijl en dansbaarheid opnieuw aan jazz met New Cool Collective en brengt het daarmee terug naar de clubs en een jeugdiger publiek. Maar hij blijkt veelzijdiger, zoals te horen is op het minstens zo stijlvolle

avant-garde jazzalbum Campert: De Tijd Duurt één Mens Lang, tevens soundtrack bij een documentairefilm over dichter/schrijver Remco Campert.

Cats And Dogs - Eric Vloeimans (afkomstig van het album Gatecrashin')
Gatecrash Trompettist Eric Vloeimans verruult zijn klassieke studie op het Rotterdams conservatorium voor de jazzrichting. Hij is breed georiënteerd en voegt zich net zo makkelijk bij een orkest als een popgroep of ambientgezelschap. Zijn eigen oeuvre is minstens zo gevarieerd. Gatecrash is zijn elektrische jazzrockkwartet dat in 2007 als een stel gretige jonge honden debuteert op Gatecrashin-.

050 The Ploctones (van het album 050)

Na gespeeld te hebben met Eric Vloeimans en New Cool Collective richt gitarist Anton Goudsmit met saxofonist Efraïm Trujillo The Ploctones op. Op 050 schakelt het kwartet moeiteloos over van heavy jazzrock naar exotische wereldjazz en weer terug. Een eigen en expressief geluid dat Goudsmit in 2010 zowel de Boy Edgar Prijs als de prijs voor de beste popgitarist oplevert.

Norwegian Wood Chamber Tones (afkomstig van het album Chamber Tones)

Jesse van Ruller, Joris Roelofs en Clemens van der Feen hebben alle drie een connectie met het Amsterdamse Concertgebouw. Zo maakt rietblazer Roelofs deel uit van het Jazz Orchestra Of The Concertgebouw en werkte gitarist Van Ruller hiermee samen. Contrabassist Van der Feen speelde in het Concertgebouworkest. Chamber Tones (2010) is het even aangename als intense debuut van dit Europese kamerjazztrio.

Ibis Yuri Honing, Erik Bosgraaf (afkomstig van het album Hotel Terminus)

De eclecticische saxofonist Yuri Honing is een van Nederlands bekendste internationale jazzartiesten. Zijn muziek krijgt toegankelijkheid door bekende popnummers te interpreteren, of er culturele thema-s (dans, poëzie) aan te verbinden. Hotel Terminus (2013) dat hij opnam met de klassieke blokfluitist Erik Bosgraaf, combineert ijle elektronische ambientjazz met even ingetogen als vrij spel van de twee blazers.

Hypochristmastreefuzz Quartet-NL (afkomstig van het album ICP055)

Een eerbetoon aan zowel 50 jaar nederjazz als de in 2017 overleden Misha

Mengelberg. ICP055 (2017) bevat live-opnames van jazzveteranen Han Bennink (drums) en Ruud Jacobs (contrabas) met de veel jongere Benjamin Herman (saxofoon) en Peter Beets (piano). De composities van Mengelberg, die jazz verrijken met modern klassiek, hoempapa en absurdistische elementen, worden door dit superkwartet vertaald naar een stomend geheel.

Samenstelling: Mark Ritsema

Illustratie: Judith de Rond, afkomstig van albumhoes JE28352 en JE35332